

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/149/2015
Identifikačné číslo spisu: 8014201213
Dátum vydania rozhodnutia: 24.04.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8014201213.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Sone Langovej, v právnej veci navrhovateľa: U. U. Ž., U., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. Y. Č. XX, Q., právne zastúpeného JUDr. Annou Tarabčákovou, advokátkou so sídlom Krivá č. 18, Košice, proti odporkyne: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8 - 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí odporkyne o nároku na invalidný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 04. marca 2015, č. k. 6Sd/90/2014-22, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 04. marca 2015, č. k. 6Sd/90/2014-22 p o t v r d z u j e .

Odporkyne náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom zo dňa 04.03.2015, potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 12.09.2014 (ďalej aj len „preskúmané rozhodnutie“) a účastníkom nepriznal náhradu trov konania.

Rozhodnutím z 12.09.2014 odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení s odôvodnením, že pred vznikom invalidity, teda pred 07.03.2014 vzhľadom na vek nad 45 rokov nezískal potrebnú dobu najmenej 15 rokov dôchodkového poistenia, ustanovenú v § 72 zákona o sociálnom poistení, keďže získal len 11 rokov a 124 dní dôchodkového poistenia podľa zákona o sociálnom poistení, pričom doba základnej vojenskej služby od 02.04.1987 do 30.03.1989 a doba služby príslušníka Policajného zboru od 01.04.1991 do 14.11.2005 mu bola zhodnotená na výsluhový dôchodok, a preto podľa § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení nebola zhodnotená pre nárok na invalidný dôchodok.

V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že mal preukázané, že navrhovateľ získal dobu služobného pomeru policajta v rozsahu 16 rokov a 231 dní, teda v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov. Taktiež mal

preukázané, že vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia nezískal pred vznikom invalidity potrebnú dobu 15 rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok, keď získal len 11 rokov a 124 dní dôchodkového poistenia. Pokiaľ navrhovateľ namietal, že k 28.06.2013 mal celkovo odpracovaných 25 rokov a 57 dní, čo podľa neho vyplýva z potvrdenia Mesta Prešov zo dňa 28.06.2013, túto námietku krajský súd nepovažoval za relevantnú, keďže išlo o potvrdenie na účely nemocenského poistenia, nie na účely dôchodkového poistenia ako posledného zamestnávateľa. Vzhľadom na ustanovenie § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení považoval vylúčenie obdobia zhodnoteného pre nárok na výsluhový dôchodok za súladné so zákonom, a preto rozhodnutie odporkyne potvrdil.

Rozsudok krajského súdu napadol navrhovateľ včas podaným odvolaním. Namietol, že podmienku potrebnej doby 15 rokov dôchodkového poistenia spĺňa, lebo podľa potvrdenia Mesta Prešov má odpracovaných 25 rokov a 57 dní, od 18.06.1986 do 31.03.1991 odpracoval v ZŤS Bardejov 4 roky a 129 dní, na Krajskom riaditeľstve Policajného zboru od 01.04.1991 do 14.11.2005 celkovo 14 rokov a 228 dní, v AAA Prešov od 02.03.2006 do 28.02.2007 odpracoval celkom 364 dní, v PU Prešov od 01.02.2008 do 31.01.2010 odpracoval 2 roky a 2 dni a u zamestnávateľa Mesto Prešov v dobe od 01.10.2010 do 30.06.2013 odpracoval 2 roky a 273 dní. Podľa jeho názoru si krajský súd nesprávne vyložil ustanovenie § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, lebo jemu nebol priznaný invalidný výsluhový dôchodok. Z uvedených dôvodov navrhovateľ žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a priznal mu náhradu trov právneho zastúpenia.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu považovala rozsudok krajského súdu za vecne správny, pridržiavajúc sa dôvodov rozhodnutia zo dňa 12.09.2014. Navrhla preto, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“).

Podľa § 492 ods. 1 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s citovaným ustanovením najvyšší súd v konaní postupoval podľa ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Podľa § 72 ods. 1 písm. g/ zákona o sociálnom poistení počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok poistenca vo veku nad 40 rokov do 45 rokov je najmenej 15 rokov.

Podľa § 72 ods. 2 zákona o sociálnom poistení počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok sa zisťuje z obdobia pred vznikom invalidity zákona o sociálnom poistení.

Nebolo sporné, že invalidita navrhovateľa vznikla dňom 07.03.2014.

Navrhovateľ namietal, že ako príslušník Policajného zboru získal dobu služby len od 01.04.1991 do 14.11.2005 celkovo 14 rokov a 228 dní. Opomenul však skutočnosť, že ako doba trvania služobného pomeru služby mu podľa § 58 ods. 1 písm. a/ zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov bola hodnotená aj doba základnej vojenskej služby od 02.04.1987 do 30.03.1989, s

ktorou získal celkovo 16 skončených rokov služby a len s touto dobou mohol splniť podmienku nároku na výsluhový dôchodok, pre ktorý bolo podľa § 38 zákona č. 328/2002 Z. z. potrebné získať najmenej 15 rokov služby. Získanie doby služby policajta v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok, v danom prípade v rozsahu 16 skončených rokov, vyplýva aj z rozhodnutia Ministerstva vnútra SR Č. p.: SPC-39.769-1/5-2005 zo dňa 15.12.2005 o priznaní výsluhového dôchodku od 15.11.2005, ktoré je založené v dávkovom spise odporkyne.

Z osobného listu dôchodkového poistenia, ktorý tvorí prílohu preskúmaného rozhodnutia odporkyne zo dňa 12.09.2014 mal odvolací súd preukázané, že odporkyňa pre nárok na invalidný dôchodok zhodnotila navrhovateľovi všetky namietané doby dôchodkového poistenia - zamestnania u zamestnávateľov ZŤS Bardejov, AAA Prešov PU Prešov a Mesto Prešov, pričom mu ako dobu dôchodkového poistenia zhodnotila aj dobu štúdia od 01.09.1983 do 17.06.1986. Celkovo mal teda ku dňu vzniku invalidity zhodnotených 11 rokov a 124 dní dôchodkového poistenia (tzv. „civilné doby“).

Spornou medzi účastníkmi bola iba otázka započítania obdobia trvania služobného pomeru do obdobia dôchodkového poistenia podľa zákona o sociálnom poistení.

Podľa § 60 ods. 2 zákona o sociálnom poistení obdobie dôchodkového poistenia je aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby, ak toto obdobie policajt a profesionálny vojak nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

Podľa § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby získané do 31.12.2003, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

Pokiaľ navrhovateľ namietal nesprávny právny záver krajského súdu vo vzťahu k ustanoveniu § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, je potrebné zdôrazniť, že čo sa týka možného súbehu výsluhového dôchodku a invalidného výsluhového dôchodku, tento je priamo vylúčený ustanovením § 40 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z. z., v zmysle ktorého nárok na invalidný výsluhový dôchodok trvá najdlhšie do dňa predchádzajúceho dňu priznania výsluhového dôchodku. Vzhľadom na to je vylúčený záver, že by pre vylúčenie obdobia služobného pomeru (získaného v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok) z obdobia dôchodkového poistenia mala byť splnená podmienka súbežného nároku tak na výsluhový dôchodok aj na invalidný výsluhový dôchodok.

Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že doterajšia rozsiahla judikatúra najvyššieho súdu vo vzťahu k poberateľom výsluhových dôchodkov sa týkala len nárokov na starobné dôchodky zo všeobecného systému sociálneho poistenia a vychádzala z aplikácie Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (č. 128), uverejneného v Zbierke zákonov č. 416/1991 Zb. len vo vzťahu k starobným dôchodkom. Dohovor č. 128 nemožno aplikovať na nároky na invalidný dôchodok, keďže Československá socialistická republika ratifikovala tento dohovor len v časti, týkajúcej sa nárokov na starobný dôchodok.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v inom konaní pri posudzovaní zákonnej úpravy nároku na invalidný dôchodok u poberateľa výsluhového dôchodku mal za to, že ustanovenia § 60 ods. 2 a 3 a § 255 ods. 5 a 6 zákona č.461/2003 Z. z. o sociálnom poistení nie sú v súlade s čl. 12 ods. 2, čl. 39 ods. 1 zákona č.460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky. Uznesením zo dňa 21.03.2017 preto odvolacie konanie prerušil do rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o návrhu na začatie konania o súlade predmetných ustanovení zákona o sociálnom poistení s Ústavou Slovenskej republiky.

Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom zo dňa 13.02.2019, sp. zn. PL. ÚS 16/2017-52, návrhu najvyššieho súdu nevyhovel. V dôvodoch nálezu Ústavný súd okrem iného uviedol:

„... posudzovanie nároku na vznik invalidného dôchodku sa systémovo posudzuje podľa právnej úpravy, t. j. iného systému, ako je sociálne zabezpečenie policajtov a vojakov vrátane potrebnej doby zamestnania ako jednej z podmienok pre vznik nároku naň. Možnosť vzniku nároku na invalidný dôchodok zo systému „všeobecného“ sociálneho poistenia osobám, ktoré boli účastníkmi systému sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov, môže fakticky/reálne nastať až po tom, ako policajt alebo vojak ukončil svoj služobný pomer, bol mu priznaný výsluhový dôchodok a rozhodol sa ďalej pracovať ako zamestnanec participujúc obligatórne na sociálnom poistení podľa zákona o sociálnom poistení.

Z dôvodu, že ide o osoby začlenené do samostatného systému sociálneho zabezpečenia rešpektujúc osobitnú náročnosť ich práce a verejný záujem na zabezpečení výkonu týchto služieb ktoré sa po skončení ich služobného pomeru zamestnali v rámci iných pracovnoprávných vzťahov zakladajúcich ich účasť na sociálnom poistení, kde však platia iné pravidlá, môžu sa im tieto iné pravidlá zdať, vzhľadom na čas, kedy do týchto nových vzťahov vstúpili, prísne. Zdanie prísnosti môže u nich evokovať aj zdanie protiústavnosti.

Podľa názoru ústavného súdu by ale riešenie, ktoré by v rámci sociálneho poistenia bez ďalšieho favorizovalo určitú skupinu subjektov z iného systému sociálneho zabezpečenia - odpustiť alebo znížiť bez ďalšieho všeobecne ustanovenú potrebnú dobu účasti na sociálnom poistení pre vznik nároku na invalidný dôchodok - by bolo vo vzťahu k ostatným účastníkom systému sociálneho poistenia nesystémové a nespravodlivé. Ak by malo ísť o „zmäkčenie“ podmienok pre vznik nároku na invalidný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení, teda o „zvýhodnenie“ osôb poberajúcich výsluhový dôchodok bez toho, aby sa toto „zmäkčenie“ eliminovalo iným riešením, prípadne participáciou štátu, potom by vyvstala aj otázka ústavnosti takéhoto riešenia. ...

... nemožno nebrať do úvahy a prehliadnúť, že zákon o sociálnom poistení a zákon o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov upravujú dva samostatné vedľa seba stojace sociálne systémy, ktoré poskytujú zabezpečenie v starobe, pri nespôsobilosti na prácu, ako aj pri strate živiteľa pre iný okruh osôb a za iných podmienok ustanovených týmito zákonmi upravujúcimi jednotlivé systémy. Nemožno však argumentovať protiústavnosťou všeobecne aplikovateľného modelu dôb zamestnania pre vznik nároku na invalidný dôchodok tých osôb, ktoré sú štandardnými účastníkmi tohto systému, a to len preto, že pre skupinu osôb prichádzajúcich z iného systému, ale teraz už zúčastnených vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia, sú parametre nastaveného modelu dôb zamestnania pre nich náročné na splnenie a z ich pohľadu prísne až nespravodlivé. Vzhľadom na uvedené je v prvom rade vecou zákonodarcu, ako sa vyrovná s vecnou stránkou problému.

Výchádzajúc z uvedených východísk možno v závere zhrnúť, že navrhovateľom napadnuté ustanovenia zákona o sociálnom poistení, nie sú podľa názoru ústavného súdu v konflikte s čl. 39 ods. 1 ústavy ani s čl. 55 ods. 1 ústavy. ...“

Najvyšší súd sa zaoberal aj otázkou uplatniteľnosti Dohovoru o minimálnej norme sociálneho zabezpečenia (č. 102), ktorý bol zverejnený v Zbierke zákonov pod č. 461/1991 Zb. s tým, že Československá socialistická republika prijíma záväzky k Dohovoru s výnimkou jeho častí IV a VI. Časť IX tohto dohovoru upravuje v Čl. 53 až 58 základné podmienky nároku na invalidný dôchodok a jeho výšku.

Podľa Čl. 56 Dohovoru č. 102 dávkou je pravidelne sa opakujúca platba vypočítaná takto:

- (a) podľa ustanovení článku 65 alebo 66, ak sú chránené skupiny zamestnancov alebo skupiny ekonomicky činného obyvateľstva,
- (b) podľa ustanovení článku 67, ak sú chránení všetci obyvatelia, ktorých prostriedky po dobu sociálnej udalosti nepresahujú určenú hranicu.

Podľa Čl. 57 ods. 1 ak nastane krytá sociálna udalosť, má sa dávka uvedená v článku 56 zabezpečiť aspoň:

- a) chránenej osobe, ktorá predtým, než nastala sociálna udalosť, splnila podľa určených pravidiel čakaciu dobu, ktorá môže byť buď 15 rokov príspevkových alebo zamestnania, alebo 10 rokov pobytu, alebo

b) ak sú zásadne chránené všetky ekonomicky činné osoby, chránenej osobe, ktorá splnila čakaciu dobu troch príspevkových rokov a v ktorej mene bol za dobu, po ktorú pracovala, zaplatený určený priemerný ročný počet príspevkov.

Podľa Čl. 57 ods. 2 ak poskytnutie dávky uvedenej v odseku 1 závisí od splnenia určitej minimálnej príspevkovej doby alebo doby zamestnania, krátená dávka sa musí zabezpečiť aspoň:

a) chránenej osobe, ktorá, skôr než nastala sociálna udalosť, splnila podľa určených pravidiel čakaciu dobu piatich rokov príspevkových alebo zamestnania, alebo

b) ak sú zásadne chránené všetky ekonomicky činné osoby, chránenej osobe, ktorá splnila čakaciu dobu troch príspevkových rokov a v mene ktorej bola za dobu, po ktorú pracovala, zaplatená polovica určeného priemerného ročného počtu príspevkov podľa bodu (b) odseku 1 tohto článku.

Podľa Čl. 57 ods. 4 pomerné krátenie percentnej sadzby uvedenej v tabuľke pripojenej k časti XI, sa môže vykonať, ak čakacia doba pre dávku zodpovedajúcu krátenej percentnej sadzbe je viac než päť ale menej než 15 rokov príspevkových alebo zamestnania. Krátená dávka sa poskytuje podľa odseku 2 tohto článku.

Odvolací súd poukazuje na to, že čo sa týka nároku na invalidný dôchodok, v zmysle § 1 ods. 3 v spojení s § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení sa tento zákon vzťahuje len na policajtov, ktorí dobu služby policajta nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok. Zákomom o sociálnom poistení sú teda chránené len určité skupiny zamestnancov, resp. skupiny ekonomicky činného obyvateľstva, nie sú však chránené všetky ekonomicky činné osoby, a preto podmienka získania 15 rokov dôchodkového poistenia u poistencov vo veku nad 45 rokov [§ 72 ods. 1 písm. g/ zákona o sociálnom poistení] nie je podľa názoru odvolacieho súdu v rozpore s čl. 56 písm. a/ a čl. 57 ods. 1 písm. b/ Dohovoru č. 102 o minimálnej norme sociálneho zabezpečenia. V danom prípade navrhovateľ vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia nezískal potrebnú dobu 15 rokov dôchodkového poistenia (15 rokov príspevkového obdobia alebo zamestnania). Keďže navrhovateľ vzhľadom na dobu služby policajta v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok nie je v zmysle čl. 56 písm. a/ Dohovoru č. 102 v spojení s § 1 ods. 3 zákona o sociálnom poistení chránenou osobou, nevzťahuje sa na neho ani ustanovenie Čl. 57 ods. 2 písm. a/ Dohovoru č. 102, týkajúce sa nároku na krátený invalidný dôchodok v prípade získania menej ako 15 rokov príspevkových alebo zamestnania.

Vzhľadom na citovaný nález Ústavného súdu odvolací súd pri posudzovaní zákonnosti rozhodnutia odporkyne o nároku na invalidný dôchodok vychádzal z ustanovení § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, v zmysle ktorých v konaní o nároku na invalidný dôchodok podľa tohto zákona nemožno prihliadať na doby, ktoré boli navrhovateľovi zhodnotené pre nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z.. Bez uvedenej doby služby navrhovateľ získal obdobie dôchodkového poistenia v rozsahu iba 11 rokov a 124 dní, takže pred vznikom invalidity vzhľadom na vek nad 45 rokov nespĺnil podmienku najmenej 15 rokov dôchodkového poistenia podľa § 72 ods. 1 písm. g/ zákona o sociálnom poistení, a preto mu nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 tohto zákona nevznikol.

Z uvedených dôvodov aj odvolací súd považoval preskúmané rozhodnutia odporkyne za súladné so zákonom, a preto rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 219 OSP potvrdil ako vecne správny.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 246c ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1, § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 OSP tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, keďže navrhovateľ v tomto konaní nebol úspešný a odporkyňa náhrada takých trov nepatrí.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný riadny opravný prostriedok.